

Nov čas – nova vloga

Sindikat – partner in pogajalec

Pred dobrim letom so se v Sloveniji pojavile prve zahteve in pobude za prenovu sindikata. Prihajale so iz baz in z vrhov organizacij. Večina članstva pa je tedaj imela le blede predstavo, kakšen naj bi bil prenovljen sindikat.

Danes sta nam smisel in vsebina sindikalne reforme jasnejša. Ko so se po tovarnah začeli ustavljati stroji, delavci pa postavljati zahtevo po človeka dostojnem življenju, je postalo jasno, da je obdobje, ko je sindikat z oblastnimi in političnimi strukturami hodil z roko v roki, minilo, in da je napočil čas odločitve: ali se bo sindikat namesto ob bok vodilnim strukturam v podjetjih, kot je bila dolgoletna praksa, postavil na stran delavcev, ali pa ga ne bo.

Kritičen odnos delavcev do lastne organizacije je naplaval prenekateri oči tek o neučinkovitosti sindikata. Celo to, da je za delavce storil premalo in da takšnega sindikata, kot je bil doslej, delavci ne potrebujemo. Takšna trditve pa vendarle ne drži v celoti, kajti na seznamu vsega, kar je sindikat storil v preteklosti, so številne pridobitve, ki se nam danes zdijo same po sebi razumljive, bitko zanje pa je bil prav sindikat. Spomnimo se le nekaterih: prav na zahtevo sindikatov smo v Sloveniji dosegli visoko raven varstva pri delu; brezplačne tople obroke hrane med delom ima pomembno vlogo v prehrani; ne moremo mirno prezreti prizadevanj sindikata za letovanje delavcev; tu je še preventivno letovanje, pa oziroma, ki je bila marsikdaj kamen spotike ali cinične pohvale kot edinega dobrega dela sindikalistov.

Čas pa je pokazal, da zaradi tega ni treba sindikatom zardevati. Seznam različnih dejavnosti in dosežkov sindikata pa s tem še zdaleč ni zapolnjen.

Naloga, s katero se že dalj časa ukvarja sindikat, je tudi postavitev realne ekonomske cene dela, kar naj bi bilo ne le zagotovilo delavčevega najnižjega osebnega dohodka, ampak tudi napotilo delovni organizaciji, da takrat, ko ne more uresničevati take zahteve, začne ustrezno ukrepati, da bi še pravočasno preprečila za delavce boleče udarce, ki jih prinašajo sanacije, stečaj, odpusti. Znano namreč je, da na račun nizkih osebnih dohodkov delovna organizacija ne more biti uspešna.

Proces prenove sindikata se je že začel

Zdaj torej prihaja obdobje nove vloge

sindikata. Če je doslej država s predpisi opredeljevala področja in smeri delovanja sindikata, je tega obdobja zdaj konec. Ustavni amandmaji omogočajo sindikatu neodvisno vlogo, s tem pa delavcem svobodno in neodvisno združevanje v organizacijo, preko katere si organizirano zagotavljajo svoj vpliv, zlasti na možnost za delo in življenje.

Ta proces se je takorekoč že začel. Nova zakonodaja delavca postavlja v bistveno drugačen položaj od tistega v preteklosti. Omejuje njegove pravice, daje moč poslovnim delavcem, uvaja trg delovne sile...

Sindikat pa postavlja zahteve, ki so v deželah, kjer je sindikat resnični zaščitnik delavca, samoumevne, pri nas pa bo potrebno še precej energije, da se bodo uveljavile. Zataknilo se je npr. že pri zakonu o delovnih razmerjih, katerega sprejetje, v predlagani vsebini je bilo odloženo do jeseni prav na zahtevo sindikata. Sindikat ob njem odkrito postavlja zahteve:

- da ne odstopa od zahteve po sodelovanju in oblikovanju ter uveljavljanju pravic iz delovnega razmerja;
- zahteva, da pri premestitvi ali odpustu delavca poleg individualnega poslovnega organa sodeluje sindikat;
- ne odstopa od zahteve po nadomestilu osebnega dohodka delavcem, ki so tehnološki ali ekonomski presežek;
- zahteva, da podjetnik ne more na podlagi ugotovljene nerentabilnosti brez sindikata odrediti stečajnega postopka. Ostajajo še druga, a za delavce pomembna vprašanja, ki jih bo sindikat poskušal rešiti.

Sindikat si bo moral izboriti nov položaj

Septembra naj bi republiški svet Zveze sindikatov Slovenije oblikoval in sprejel listine o prenovi svoje organizacije. S tem se torej začne čas preraščanja sindikata v novo kakovost, temelje bodočemu delu in vlogi pa si gradi že zdaj: tudi s tem ko svojo vlogo in položaj opredeljuje v statutu podjetja. Slednje je pomembno zlasti zato, ker s tem ko sindikat postaja neodvisen, mu ponekod poslovodne strukture že odrekajo legitimost, oziroma obljublajo, da v njihovem podjetju sindikata ne bo. To seveda kaže na to, da si bo sindikat svoj položaj

moral šele izboriti, oziroma, da bo treba spremeniti miselnost do sindikata. Z nekaj zadovoljstva lahko rečemo, da se s takšnimi problemi v naši delovni organizaciji sindikatu ni treba ukvarjati, saj so bili (in so tudi zdaj) odnosi med njim in vodstveno strukturo korektni – nikoli preveč skregani in nikoli preveč zlizani.

Če je sindikat v svoje dokumente o prenovi zapisal, da hoče biti partner in

pogajalec, potem njegove zahteve ne bi smeli razumeti le kot pogajalca, ko gre za osebne dohodke, ampak tudi kot resničnega partnerja takrat, ko je treba iskati in uresničiti poti do postavljenega cilja. Tu pa se za zdaj čisto dogaja, da še ostajamo na pol, če ne celo na začetku poti.

Mili Kobal

Dragi dobitniki priznanj! Že zdavnaj smo spoznali, da tovarna niso le zidovi in stroji, ampak predvsem ljudje in njihovo delo, znanje, ustvarjalnost, vztrajnost, požrtvovalnost. V vsakem izdelku, ki zapusti našo tovarno, je vgrajen delček prispevka posameznika. Vsak naš izdelek je ogledalo in rezultat našega skupnega dela in prizade-

vanj. S priznanji, ki jih ob dnevu vstaje slovenskega naroda in ob dnevu steklarjev podeljuje sindikat, se želimo prizadevnim članom kolektiva javno zahvaliti za trud in prispevek k našemu skupnemu delu in uspehom. S temi besedami je Janez Ciglar, predsednik konference sindikata, nagovoril letošnje dobitnike priznanj ob podelitvi.

Naše poslovanje v prvem polletju

V letu 1989 spet poslujem samostojno kot Steklarna Hrastnik. Namreč, po petih letih skupnega poslovanja s Sijajem, so se ob sprejemanju nove organiziranosti njihovi delavci odločili za odcepitev in samostojno reševanje problemov v tem kriznem času. Ker se je novi Sijaj konstituiral iz bivše temeljne organizacije Svetila in delno iz delovnih enot oziroma služb tozoda Energetika, vzdrževanje in transport in delovne skupnosti, preostali del Steklarne – Sijaj Hrastnik pa se je preoblikoval v enovito delovno organizacijo, je oteženo primerjanje sedanje uspešnosti poslovanja s preteklim. Poleg te težave pa primerjanje dodatno otežuje spremenjen obračunski zakon, ki je prinesel v izkazovanje rezultatov velike spremembe (zaradi realnejšega izkazovanja sredstev in poslovanja z njimi), davek temu pa je omenjena slabša primerljivost letošnjih rezultatov z lanskimi.

Podatki o gospodarjenju drugih organizacij in dejavnosti tudi še niso objavljeni, zato se bomo na koncu ustavili na razpoložljivih podatkih za leto 1989.

Zaposlenost, zmogljivosti in proizvodnja

Tudi v tem letu se zaposlenost giblje po planu in tako kot v preteklih letih. Od 1. januarja do konca junija letos se je število zaposlenih zmanjšalo za 16 delavcev; sedaj je 1443 zaposlenih, kar pomeni, da jih je za 1,1 % manj kot na začetku obdobja. Ob takšnem trendu bi se do konca leta zelo približali planiranemu številu. V primerjavi s prejšnjim letom pa smo opravili precej manj delovnih ur, tako da je povprečno število zaposlenih na podlagi vkalkuliranih ur v prvem polletju že skoraj doseglo planirano raven in bilo za več kot tri odstotke nižje kot v prvi polovici prejšnjega leta.

Zmogljivosti za proizvodnjo stekla so se v glavnem gibale v mejah določenih s planom za leto 1989. Izpad je bil v obratu IS, kjer smo planirali enomesečni remont stroja IS-3, zaradi neizpolnjevanja obveznosti dobaviteljev pa je trajal kar dva meseca dlje. Število brigad v ročni in polavtomatski proizvodnji se počasi zmanjšuje, vendar pa se giblje v načrtovanem okviru.

Proizvodnja stekla je zaostala tako za planom kot tudi za lanskoletnimi rezultati. S 13.404 tonami proizvedenega stekla smo plan izpolnili 43,3-odstotno, kar je za 12,7 % manj kot lani. Prvi razlog za to pa je v že prej omenjenem izpadu proizvodnje IS-3 v februarju in marcu. Poleg tega pa ne obratujeta dve proizvodni liniji, na G-kadni peči linija P-3, na B-kadni peči pa linija IS-4.

Ob tem moram še povedati, da je bil letni plan zelo zahteven, saj smo predvidevali povečanje proizvodnje kljub težavi situaciji na trgih, predvsem domačih. Kajti tržišče naj bi diktilo našo proizvodnjo, ne pa da povečujemo zaloge. In dejansko zmanjšujemo proizvodne serije, kar zaradi menjav zmanjšuje proizvodnjo, poleg tega pa so se v letošnjem letu proti pričakovanjem povečale potrebe trga

po lažjem asortimanu, konkretno po penicilinskih stekleničkah.

Prodaja in cene

Podobno kot proizvodnja, je letos manjša tudi prodaja, kar pa logično izhaja zaradi navedenih obrazložitve iz polnjenja plana proizvodnje.

Zaradi hitro naraščajoče inflacije, ki ji poskušamo slediti s povečanjem cen naših izdelkov, smo kljub nekaj manjši fizični prodaji nominalno prodajo povečali za več kot petsto odstotkov; od 26.942.842 tisoč dinarjev na 162.933.474 tisoč dinarjev. Kljub večjemu zmanjšanju fizične proizvodnje v avtomatski proizvodnji kot v ročni in polavtomatski, pa se je prodaja nominalno bolj povečala pri izdelkih avtomatske proizvodnje. Razlog za to je v počasnejši rasti tečajev tujih valut v primerjavi z domačo inflacijo in veliko večjim deležem izvoza v ročni in polavtomatski proizvodnji. Če zamenjamo spremembe v strukturi prodaje, potem so se cene v izvozu (v dinarjih) povečale za manj kot petsto odstotkov, cene na domačem trgu pa za več kot šeststo odstotkov.

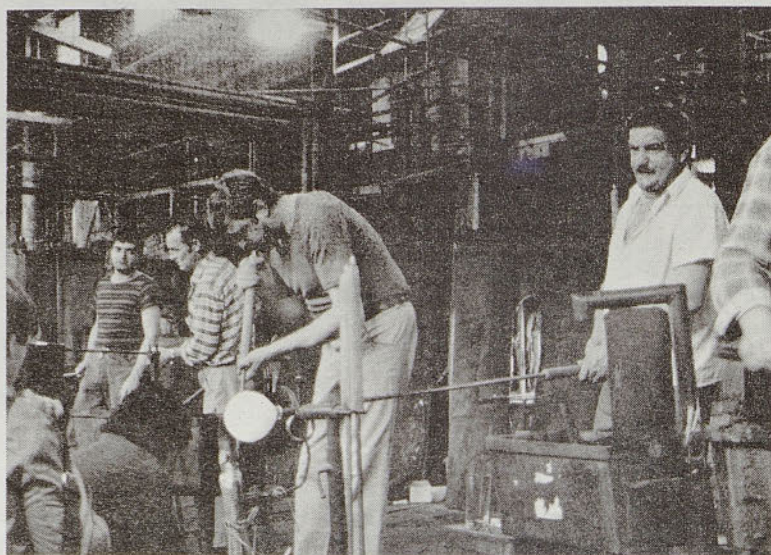
Zaradi krize domačega gospodarstva in padanja domače kupne moči pa smo morali povečevati obseg izvoza stekla. Ta je bil večji za 4 odstotke, medtem ko je padec na domačem trgu kar blizu dvajsetih odstotkov. Ker pa smo povečali izvoz predvsem iz avtomatske proizvodnje, ki ima nižjo ceno, so finančni rezultati drugačni kot fizični. Tako smo dosegli v prvem polletju za 4.388.636 ameriških dolarjev konvertibilnega izvoza, kar je v primerjavi z lanskim izvozom v prvem polletju za 5 odstotkov manj. Ker pa smo to v našem letnem planu že predvideli – svoje so naredile tudi medvalutne spremembe – je doseženi izvoz nižji od planiranega le za 0,3 odstotka. Planiranega izvoza na klirinško področje nismo dosegli. Zaradi znanih težav, ki jih imamo z našim klirinškim suficitom na ravni države, pa ta izvoz ni presenetljiv in tudi dolgoročno ne smemo nanj bolj računati. Za primerjavo naj povem, da je letos Slovenija ob 4,1 odstotni rasti industrijske proizvodnje dosegla kar 10,1-odstotno rast izvoza. S tem rezultatom je izvoz na zaposlenega v Sloveniji narasel na 2397 dolarjev. Naš izvoz je s 3018 ameriških dolarjev na zaposlenega za dobro četrtino višji.

Rezultati gospodarjenja

Zaradi že opisanih omejitev bom prikazal rezultate gospodarjenja samo za letošnje polletje. Podatki so tudi brez poslovanja družbenega standarda, ki ga moramo sedaj prikazati ločeno od poslovanja osnovne dejavnosti.

(glej tabelo)

Iz tabele vidimo, da smo z našim poslovanjem ustvarili za 5.608.263 tisoč dinarjev skladov, kar predstavlja 3 % doseženega celotnega prihodka. Če to primerjamo z rezultati lanskega polletja, ko so skladi predstavljali skoraj 5 % doseženega celotnega prihodka, kaže na nekaj slabše rezultate. To bi v sedanjem vsesplošno slabem položaju še ne bilo tako slabo, če bi bili

ELEMENTI

1. polletje 1989
(v tisočih dinarjev)

1.1. Prodaja doma	117.841.475
1.2. Prodaja na tujem	45.271.226
1.3. Ostali prihodki od prodaje	2.161.833
1.4. Prihodki od prodaje blaga in materiala	3.894.948
1.5. Prihodki od financiranja in izr. prih.	17.656.043
1.0. Celotni prihodek	186.825.525
2.1. Materialni stroški in amortizacija	89.595.080
2.2. Nematerialni stroški	35.950.295
2.3. Vskalkulirani BOD	35.827.270
2.4. Povečanje zalog	7.636.022
2.5. Nab. vrednost blaga in materiala	1.269.260
2.0. Skupaj poslovni odhodki	155.005.883
3.0. Odhodki financiranja in izr. odh.	16.672.432
4.0. Bruto dobiček v poslovnem letu	15.147.210
4.1. Davki in prispevki iz dobička	7.763.218
4.2. BOD iz dobička	1.775.708
5.0. Neto dobiček	5.608.283
5.1. Del za rezerve	2.063.036
5.2. Del za poslovni sklad	1.371.376
5.3. Del za skupno porabo	2.173.871

Opomba: Pod točko 4.2. so prikazani osebni dohodki, ki so bili izplačani nad višino, določeno z družbenim dogovorom.

osebni dohodki boljši, vendar temu ni tako. V letošnjem polletju so bili neto osebni dohodki na zaposlenega s 2.403.503 dinarjev za 4 in pol krat (indeks 558) višji od lanskoletnih, kar pa pomeni, da je njihova rast zaostajala za rastjo inflacije. Vendar pa zaenkrat ni možnosti, da bi v kratkem času bistveno popravili osebne dohodke kot vidimo iz rezultatov poslovanja. Poleg tega pa nas je poleti pestila slaba likvidnost kot posledica slabe prodaje v teh poletnih dneh. Temu pa se bo letos pridružil še ukrep ukinjanja menic, ki so bile v veljavi do sedaj. Zato je naša naloga v teh mesecih, ki so za nas ugodni, da ob ugodni proizvodnji uspešno najti kupce za naše izdelke. Seveda takšne, ki bodo sposobni blago plačati in to v čim krajšem roku.

Primerjave za leto 1988

Služba pri Gospodarski zbornici Slovenije je na podlagi kazalnikov rezultatov gospodarjenja med OZD v okviru dejavnosti izračunala gibanja med posameznimi dejavnostmi in OZD, ter trende v letih 1987 in 1988. Iz splošnih ugotovitev je razvidno, da je v letu

1988 število uspešnih OZD zopet padlo. Če jih je bilo v letu 1987 8,3 % uspešnih med vsemi OZD, jih je bilo v letu 1988 še 8 %. Še bolj pa je očiten porast OZD, ki so poslovale slabše od povprečja, to so zastajajoče OZD. Delež le-teh je narasel od 21,4 % na 24,4 %, torej je bila skoraj vsaka četrta OZD zastajajoča.

Če sedaj pogledamo še panogo dejavnosti predelave nekovinskih rudnin (od steklarn do tehnične in gospodinske keramike ipd.) je predvsem za leto 1988 očitna široka porazdelitev OZD, saj imamo v tem letu večji odstotek uspešnih OZD v primerjavi s povprečjem v Sloveniji, kljub temu, da je padel (17,2 %), več pa je tudi zastajajočih OZD, kar 27,6 %. Naša Steklarna, oziroma lani še naš tozod Proizvodnja steklenih izdelkov je nekeje na sred. Med steklarnami se je v letu 1989 pojavilo Steklo iz Slovenske Bistrice kot nadpovprečno uspešna OZD, medtem ko v letu pred tem ni bilo nobene. Njihov skok bi bilo treba v okviru možnosti proučiti, kajti njihov program je podoben našemu v obratu ročne in polavtomatske proizvodnje.

Iz primerjav Zavoda za ekonomske

ekspertize je naš tozid na povprečju ali pa nekaj nad njim v primerjavi s podskupino 011219 (proizvodnja drugega votlega stekla) v Sloveniji (jugoslovansko povprečje je toliko slabše, da primerjave niso potrebne). Tako smo v dohodku na zaposlenega za 18 % nad povprečjem, v čistem dohodku za 8 % in akumulacije na zaposlenega za 24 %. Vendar pa tu ne smemo pozabiti, da je večina naše akumulacije prikazane v tozidu Proizvodnja steklenih izdelkov, bistveno manj pa v drugih dveh servisnih tozidih. Tudi pri kazal-

nikih stopnje akumulativnosti in produktivnosti smo nad povprečjem podskupine v SRS (pri prvem kazalniku za 15 % in drugem za 26 %), kot tudi pri povprečno uporabljenih poslovnih sredstvih na zaposlenega (za 7 %). Zato pa smo slabši pri kazalniku deleža izvoza v celotnem prihodku, ki je pri nas 27 %, pri podskupini pa celo 43 % in pri kazalniku čisti osebni dohodek na zaposlenega, ki ji pri nas nižji za 5 %.

Igor Zalokar

Milan Kučan rudarjem

Priznanje sedanji politični usmeritvi

Na slavnosti seji delavskega sveta tozda REK Edvarda Kardelja, posvečeni letošnjemu dnevu rudarjev in prazniku kombinata, so najvišje priznanje kombinata – plaketo z zlatim znakom in zlato značko – podelili Milanu Kučanu, predsedniku predsedstva CK ZK Slovenije, Milan Kučan se je v nagovoru zahvalil za priznanje in ob tem povedal:

Spoštovane tovarišice in tovariši:

Pred časom, ko me je Karel Vukovič, predsednik PO SOZD REK Edvard Kardelj, obvestil o sklepu vašega delavskega sveta, da mi podeljete plaketo z zlatim znakom in zlato značko, sem se spraševal, s čim sem si pravzaprav prislužil to visoko priznanje. Zelo sem ga vesel in se vam zanj lepo zahvaljujem.

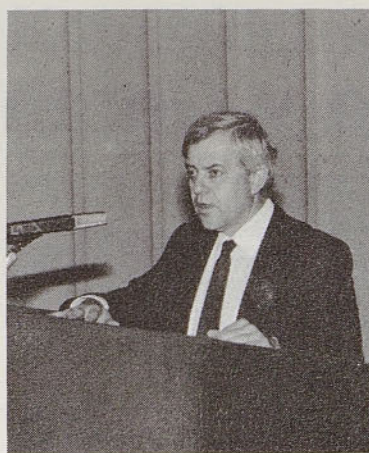
Razumel sem, še bolj pa razumem sedaj, ko sem poslušal obrazložitev, da je to priznanje sedanji politični usmeritvi zveze komunistov, centralnemu komiteju ZKS, njegovemu predsedstvu, tovarišicam in tovarišem, ki z mano skupaj delajo. Ta usmeritev je poznana. Dosti razumljivo in jasno smo jo strnili lani na konferenci zveze komunistov Slovenije. Od takrat naprej smo jo, ker jo pač ne pojmujejo kot mrtvo črko, razvijali in domišljali. Poskušali jo bomo jasno povedati kot program politične akcije tudi na bližnjem kongresu zveze komunistov Slovenije.

S tem programom, s to našo usmeritvijo poskušamo prispevati k naporom naših ljudi, da izpeljemo družbo iz krize, da obvladamo inflacijo, tega »ti-sočglavega zmaja«, ki sproti razvrednoti sleherni ustvarjalni delovni napor in dosežek naših ljudi. Zavzemamo se za več kot samo za to, da bi bil to zgolj izhod iz krize, ampak, da bi bil hkrati tudi zagotovilo hitrejšega gospodarskega, socialnega, kulturnega in sploh civilizacijskega razvoja naše družbe: še več, zavzemamo se, da bi izhod iz krize našim ljudem hkrati zagotovil boljše, kvalitetnejše, humanejše delovne razmere, da bi živeli in delali približno tako, kot danes živijo in delajo ljudje v krajih, ki so neposredno za našo državno mejo. Ni posebnih raz-

logov in ne opravičila, da tega cilja ne bi dosegli.

Želim preprosto več socializma in ne manj, kot ga imamo sedaj. Želim več samoupravljanja, kot ga imamo sedaj in več svobode za vsakega človeka, kot jo ima sedaj. Seveda se za višjo kvaliteto življenja, za boljše in humanejše delovne razmere zavzemamo na način, ki bo vzpostavljajal sproti razumno ravnovesje med človekom in naravo v zahtevnem, s sodobnimi tehnologijami vse bolj zapletenem procesu menjave med človekom in naravo, v tej večni želji človeka, da si podredi naravo. To vprašanje neposredno zadeva zasavske doline, ljudi, ki živijo tu, vse tri občine – Hrastnik, Trbovlje in Zagorje: in ne samo te, ampak tudi širšo okolico. Vsi vemo, da premog, na katerem je to območje naše domovine doslej gradilo svoj razvoj, ni dolgoročna perspektiva. Toda prav ta premog je zaenkrat še tu! Na njem in od njega so živele cele generacije revirskih ljudi in bo živelo tudi še nekaj bodočih. Zato pa je treba najti racionalno in strokovno rešitev, ki bo v interesu ljudi, teh krajev in vse naše domovine zagotovila najbolj racionalno uporabo tega naravnega daru. Seveda ne na način, ki bo nepopravljivo in za dolgo prihodnje obdobje pokvaril okolje, v katerem žive rudarske družine in soseske, v katerih bodo rasli otroci, ki se rojevajo v teh krajih. Janez Bohorič, podpredsednik izvršnega sveta naše skupščine je povedal, da je odločitev o gradnji TE TO Trbovlje v IS sprejeta. Ta za marsikoga zagotetna in vrsto let prekladana šifra TE TO Trbovlje bo očitno postala resničnost. Tako se, mislim, končno uresničuje dolgoletna želja ljudi, da se zagotovi njihova socialna varnost, zanesljivost njihove lastne perspektive in perspektive njihovih otrok.

Da je do te odločitve prišlo, so vendarle, ali natančneje rečeno, smo vendarle v prvi vrsti najbolj odgovorni komunisti, ki kljub vsemu še zmeraj najbolj določljivo, odgovorno obvladujemo vzvode upravnega, oblastnega, strokovnega in finančnega odločanja v naši družbi. Tako kot je bila ta odločitev sprejeta z našo odgovornostjo, ki se je ne moremo znebiti, stojimo še pred mnogimi odgovornostmi na drugih področjih. Predvsem pred tisto, ključno za nas in naše bodoče življen-

je in da umestimo v naš politični in družbeni pluralizem. In to tako, kot ustreza značaju naših ljudi ter rekel bi, po pameti. Torej na način, ki ne bo nasilno vnašal razdore med nas. Ti razdori so nas v preteklosti večkrat pripeljali na rob tragedije, so zmanjšali domete našega uspeha in zmanjšali našo uveljavitev tudi na svetovnem prizorišču. Izpeljati ga bomo morali znati na tak način, da si bomo s tem zagotovili več svobode za naše ljudi, več demokracije, v kateri si bo vsakdo znal postaviti meje lastne svobode, z enako svobodo drugega, ki je ne bo pripravljen kršiti in utesnjevati. Na na-

čin torej, ki bo zagotavljal naši družbi več humanizma, pa tudi uspešnost in učinkovitost.

Morali se bomo prav tako zavzeti za to, da bo zagotovljena polna afirmacija slovenskega naroda, na način, ki bo hkrati pomenil uresničevanje naše odgovornosti do Jugoslavije kot naše skupne domovine in ki bo zagotovil v njej enakopravnost vseh naših narodov in narodnosti in nam omogočil, da bomo kot enakopraven del Socialistične federativne republike Jugoslavije zakorakali v Evropo, ki si jo moramo znova osvojiti. V takšni skupnosti bo seveda prijetno živeti. Vsak naš človek se bo z njo zlahka identificiral, ker bo večino svojih interesov lahko uresničeval doma in ne bo potrebno po nepotrebnem odhajati v tujino. Pot za uresničevanje te usmeritve ni lahka, po njej ne bomo šli brez naporov. Načela, ki smo si jih zapisali v naš program, smo poskušali uveljaviti tudi v oblikovanju Temeljne listine Slovenije 1989, ki je bila pred dnevi sprejeta na seji RK SZDL Slovenije. Sedaj, ko se vam zahvaljujem za to priznanje, vas tudi vabim, da Temeljno listino podpišete. Hkrati vam vsem skupaj čestitam k dnevu rudarjev in prazniku vašega kombinata, ki s ponosom nosi ime Edvarda Kardelja.

Čestitam!

Likvidnostne težave že tri mesece

Že tretji mesec se v delovni organizaciji srečujemo z izredno velikimi likvidnostnimi težavami. Te so bili sprva posledica velikih investicijskih vlaganj, ki so jih bremenile visoke takse in carine. Tako so bile v proizvodnem sektorju izvedene naslednje investicije:

- montaža in zagon proizvodnih linij IS-2 in IS-3
- remont H-kadne peči in proizvodnih strojev IS-1 in IS-5.
- montaža novih hladilnih peči na IS-2 in IS-3
- rekonstrukcija kompresorske postaje in montaža novih kompresorjev
- postavitve računalniškega sistema TDC 300 Honeywell za vodenje in nadzor talilnih objektov.

K likvidnostnim težavam je pripomoglo tudi slabo plačevanje naših kupcev oziroma uveljavljanje pogodbenega plačilnega roka (30, 45, 60 dni). V avgustu pa je posledica likvidnostnih težav izredno slaba junjska in julijska proizvodnja in prodaja. Le-ta je bila z 1398 tonami skoraj za polovico manjša od dvanajstine letnega plana prodaje.

Na zmanjšan fizični obseg proizvodnje so vplivali različni dejavniki:

- remont H-kadne peči in IS proizvodnih strojev na tej peči,
- slabše delo; na to so vplivali izred-

no težki delovni pogoji zaradi visoke vlažnosti in temperature;

- kolektivni dopusti v ročni proizvodnji;
- izpad proizvodnje na I. kadni peči zaradi prebarvanja steklene taline.

Dokler se stanje naše proizvodnje in prodaje ne normalizira na količinsko raven vsaj od 2500 do 3000 ton izdelkov na mesec, se finančno oziroma likvidnostno stanje ne bo izboljšalo.

Prímanjkljaj likvidnih sredstev nadomeščamo z najemanjem bančnih kreditov za kar pa plačujemo izredno visoke obresti (2381,7 % letno oziroma 32,34 % mesečno).

Delež izločenih osebnih dohodkov v prihodku se je v juliju povzpela na 36 %. Strokovni kolegij se je zato odločil, da ob upoštevanju številnih delovnih dni v avgustu povišamo vrednost grupe del za 20 %, kljub temu, da se zavedamo, da so življenjski stroški v tem mesecu bolj porasli, vendar pa nam likvidnostna situacija ter finančni rezultat trenutno ne dovoljujeta rasti osebnih dohodkov vzporedno z inflacijo. Strokovni kolegij meni, da bomo slednjo zahtevo lahko v bodoče izpolnjevali le ob maksimalnem prizadevanju vseh članov delovnega kolektiva ter ob doseganju čim manjših proizvodnih ter ostalih stroškov.

Za spominski album

Praznovanje v Gorah

Prišli so: nekdanji in sedanji člani delovnega kolektiva, prijatelji, gostje, da bi v prijetnem gorskem okolju proslavili slovenski in steklarski praznik. Zbralo se nas je blizu dvatisoč.

Stanovski praznik – priložnost, da se ozremo po opravljenem delu, se v mislih spogledujemo s prihodnostjo, si priznamo napake in se veselimo doseženih uspehov. In si čestitamo. Tokrat smo čestitali tudi trinajstim sodelavcem, ki so prejeli priznanja za prizadevno delo: Alojz Bremec, Gerhard Delpin, Esma Durmišević, Jože Godicelj, Anton Jecl, Konrad Kališnik, Egon Kirbiš, Nedeljko Knežević, Drago Kopušar, Kristina Puffer, Ana Rome, Franc Salmič, Alfred Volfand. Vsem delavcem Steklarne Hrastnik pa so k prazniku čestitali: Marjan Orožen, član sveta ZSJ, Srpska fabrika stakla Paračin, Steklarna Slovenska Bistrica, učenci OŠ NH Rajka, mag. Srečko Klenovšek, predsednik SOB Hrastnik in OK ZRVS Trbovlje.

Misli iz prazničnega govora direktorja

★ Nič ni stalnega in vse se spreminja. Spreminjajo se družbe in njihovi sistemi. Tako smo tudi pri nas ravno v tem času sredi nekaterih nujno potrebnih sprememb tako na ekonomskem, kot tudi na političnem področju. Gre za spremembe republiških in zvezne ustave, ki naj omogočijo tudi spremembe v našem političnem in družbeno ekonomskem življenju. Na prvem področju želimo vnesti v našo družbo še več resnične demokracije in omogočiti občanom možnost političnega udejstvovanja v različnih zvezah in združenjih poleg ZK in ostalih političnih organizacijah.

Edinost, sreča, sprava
spet naj k nam se vrnejo...

Ta, pred mnogimi leti izrečena pesnikova želja, ki je danes znova aktualna v Jugoslaviji, je bila spremljevalka naše proslave. Da si jo steklarji želimo uresničiti, je dokaz več pogostejše in tesnejše sodelovanje jugoslovanskih steklarn na strokovnem, športnem ali kulturnem področju. Našemu vabilu na proslavo so se tokrat odzvali tudi predstavniki steklarne Ali Bunar (SR Srbija).

Tudi rekli smo katero...

...in prijateljsko pokramljali, kajti človek je človeku potreben kot kruh.

S pesmijo pričarali prijetno razpoloženje...

...ter se nasmejali ob dobrih šalah. Dolgočasno bi bilo, če jih ne bi bilo, kajti ljudska modrost pravi, da najbolj izgubljen dan je tisti v katerem se človek niti enkrat ne nasmehe.

Tekst Mili Kobal
Foto Branko Klančar

Inšpektorjevi odločbi ob rob

Najmanj enkrat letno pride v delovno organizacijo republiška sanitarna inšpekcija. O ogledu tovarne in svojih ugotovitvah nato izda odločbo, v kateri opozori na ugotovljene nepravilnosti in postavi rok za njihovo odpravo. V odločbi, ki so jo inšpekcijske službe Steklarni Hrastnik izstavile 11. julija, je med drugim zapisano, da je treba steklopihačem zagotoviti uporabo osebnih ustnikov za steklarske pipe. K tej zahtevi je dodana tudi obrazložitev; da v ročni proizvodnji, steklenih izdelkov steklarji uporabljajo steklarske pipe brez osebnih ustnikov. Z isto pipo pihava več steklopihačev. Zaradi možnih poškodb sluznice v ustni votlini in mikrokrvavitve pa obstaja možnost infekcije z virusom HIV in okužbe z drugimi infektivnimi boleznimi.

Taj zahtevi inšpekcijskih služb ni mogoče oporekati. Podobna razmišljanja so se pred časom pojavila že med steklarji.

Mnogo težje pa bo postavljeno nalogo izpeljati. V tem trenutku se zdi skoraj nerešljivo, kajti delo ročnih pihavcev je stoletja povezano s pipo, ki je morala iz rok v roke, od ust do ust.

Zdaj smo pred dejstvom, ko bi morali tak način dela spremeniti, oziroma v sedanji način dela vnesti nov element, ki bo delavca zaščitil.

Kako torej zagotoviti, da bo vsak steklar pihal v svoj ustnik? Vprašanje, ki ni enostavno. Lahko pa bi bilo izziv inovatorjem.

Mili Kobal

O delu disciplinske komisije

O pravicah, obveznostih in odgovornostih je precej govorjenja, vendar pa se o delu disciplinske komisije v Steklarni ne sliši kaj dosti. V naslednjem sestavku jo bomo na kratko predstavili, o delu pa vas bomo sprotno obveščali.

Disciplinska komisija ima 5 članov, delo vodi predsednik, ki ga med seboj zberejo člani sami. Komisija ima svoj pravilnik, po katerem opravlja svoje naloge.

V pravilniku je natančneje opisan postopek po katerem mora biti posamezna kršitev delovnih obveznosti in kršitelj obravnavan, kakšna sankcija ga lahko doleti, kakšne so njegove možnosti za varstvo pravic in podobno. Kršitve delovnih obveznosti so lažje in težje, temu primerni pa so tudi izrečeni ukrepi, ki se stopnjujejo s težjo kršitvijo. Komisija lahko izreče kršitelju: opomin, javni opomin, denarno kazen, razporeditev na druga dela in naloge ter prenehanje delovnega razmerja.

Opomin in javni opomin se lahko izrečeta za vsako kršitev delovnih obveznosti razen za hujšo, za katero se obvezno izreče ukrep prenehanja delovnega razmerja. Enako velja tudi za denarno kazen, ki se lahko določi v višini 15 % povprečnega čistega osebnega dohodka prejšnjih treh mesecev pred izrekom kazni tudi za dobo 6 mesecev (1–6 mesecev). Ukrepi razporeditve na druga dela in naloge se lahko izreče za vse kršitve, razen za tiste, za katere se obvezno prekine delovno razmerje. V času prerazporeditve je delavec upravičen do osebnega dohodka za delo, ki ga dejansko opravlja.

Najstrožji je ukrep prenehanje delovnega razmerja, še posebej v sedanjem času, ko je težko najti zaposlitev. Ta ukrep mora komisija obvezno izreči za tri zaporedne neopravičene iz-

ostanke z dela, oziroma za najmanj 5 neopravičenih izostankov s prekinitevami v enem letu. V pravilniku so naštet tudi drugi primeri, za katere se lahko izreče ta ukrep.

Razporeditev na druga dela in naloge ter prenehanje delovnega razmerja je možno pogojno odložiti za dobo največ 12 mesecev. Pogojna odložitve ukrepa pomeni, da se ukrep ne izvrši za določen čas: v primeru, da delavec znova ne krši svojih delovnih obveznosti, se po preteku postavljenega roka ukrep zbriše, v primeru ponovne kršitve, pa se prekliče in izreče pogojno odložen ukrep.

Delavec, ali kdor je zahteval uvedbo postopka, lahko v roku 8 dni od dneva vročitve sklepa, poda na delavski svet ugovor (pritožbo), ki jo mora ta obravnavati oziroma odločiti o zadevi v 30 dneh od dneva vročitve ugovora. Zoper odločitev – sklep delavskega sveta pa se lahko delavec pritoži še na sodišče združenega dela (zopet v roku 30 dni od vročitve sklepa).

V zvezi z ukrepi oziroma kršitvami velja povedati tudi to, da je disciplinsko odgovorna tudi priča, ki se neopravičeno ne udeleži obravnave, oziroma se ne odzove vabilu disciplinske komisije.

Tudi večkratno ponavljanje lažnih kršitev se obravnava kot težja kršitev delovnih obveznosti.

Delo disciplinske komisije pa se bo sedaj spremenilo, ker bo z uveljavitvijo statuta in z reorganizacijo organizacije v podjetje ukrepe izrekal direktor, razen o prenehanju delovnega razmerja, oziroma o težjih kršitvah, ko bo še odločala disciplinska komisija.

To je bilo le nekaj najpogostejše uporabljenih oziroma najaktualnejših določil pravilnika o disciplinski in materialni odgovornosti. O delu disciplinske komisije pa bomo sedaj sproti poročali.

Ksenija Pirc

Komentiramo

Trideset odstotno povečanje osebnih dohodkov za junij je v začetku še vplivalo nekaj zadovoljstva, ko pa je prišel dan izplačila, je bilo razočaranih veliko, kajti v tem mesecu so cene galopirale kot še nikoli, vsota v kuverti pa je bila manjša od pričakovanj. Opravičilo (ali ugotovitev) za to je bilo manjše število delovnih ur, saj smo jih v tem mesecu opravili le 160 in smo imeli skupaj s praznikom plačanih 168, tisto soboto, ki smo jo namesto v vročih julijskih dneh opravili že v maju, pa smo dobili tedaj tudi plačano. Zahteva, da so ure plačane v tistem

mesecu, ko so opravljene, je bila postavljena ob obravnavi plana delovnih dni. Ob izplačilu osebnih dohodkov pa si je najbrž marsikdo želel obratno, kajti v teh nekaj mesecih so se denarne stiske še povečale, naša »brezplačna« šola pa je prenekaterega finančno izčrpala do kraja, tako se je marsikdo spraševal, kako skleniti začetek s koncem meseca. Deloma tudi zato, ker je bilo treba z malo »ših-tov« preživeti dolg, če ne najdaljši mesec.

Mili Kobal

Za večjo varnost na cesti

Vedno skrbite za primerno varnostno razdaljo

Varnostna razdalja je med tistimi vozniki, ki jih vsi poznamo, pa redko spoštujemo. Tu gre predvsem za to, da se naučimo pravilno ocenjevati razdaljo, ki naj vas loči od vozila pred in za vami, če posebno pri hitrejši vožnji, ki po svoji naravi daje več možnosti za napačne ocenitve. S čim moramo predvsem računati? Vsekakor najprej s splošnimi okoliščinami, hitrostjo in gostoto prometa.

Tudi psihofizične lastnosti in razpoloženje voznika imajo določen vpliv na odmero varnostne razdalje. Miren in spočit voznik vidi bolje, na nepredvidene dogodke reagira hitreje in previdneje od voznika, ki je utrujen, živčen ali preobremenjen s težavami.

Slabe zavore, obrabljene gume ali polno natovoren avtomobil zahtevajo večjo varnostno razdaljo, da ne govorimo o stanju na cesti (mokra, zasnežena, spolzka itd.). Posebno previdni moramo biti tudi, če je pred vami neizkušen, plah ali pretirano agresiven voznik.

Cepprav ni prave računske poti do pametne varnostne razdalje, ki bi lahko upoštevala vse naštet okoliščine priporočamo, da naj bo najmanjša varnostna razdalja najmanj toliko metrov, ki jih prevozi v eni sekundi. Npr. če vozite 40 km na uro, najmanj 11 metrov, če vozite 80 km na uro, najmanj 22 metrov itd.

Švicarji po drugi strani propagirajo zla-

sti za hitre avtomobilске ceste varnostno razdaljo »2 sekundi«. Torej v trenutku, ko vozilo pred vami pelje mimo kakega opaznega predmeta ob cesti (tabla, drevo), začnete počasi šteti »enaindvajset«, »dvaindvajset«, kar traja približno 2 sekundi. Če ste mimo istega predmeta kot predhodnik peljali prej kot v dveh sekundah, morate varnostno razdaljo povečati.

Izogibajte se cest s pregostim prometom

Promet na naših cestah postaja iz dneva v dan gostejši in na mnogih smereh, v mestu in na glavnih cestah med mesti, pogosto prihaja do gneče in zastojev. Na srečo do prometnih »infarktov« praviloma prihaja po nekem ustaljenem redu, v določenih urah oziroma v določenih dnevih tako, da jih je moč predvideti vnaprej.

Kakorkoli že, kdor upošteva načelo defenzivne vožnje, se bo ob vsaki priložnosti ognil odsekov z zelo gostim prometom, v nasprotnem primeru pa bo čas svoje vožnje premaknil v ure, ko je prometa manj. Eden od razlogov

za izogibanje pregostemu prometu je že ta, da je v živčni atmosferi prometnih gneč več možnosti, da kdo naredi napako in povzroči nezgodo. V naših, prometno nerazvitih mestih, ki so strelja in še do nedavnega rasla in se širila, ne da bi kdo računal z razvojem prometa, je pač teko svetovati »obvoznice«, ker so ob konicah ravno tako zamašene kot glavne smeri. Tako nam preostane samo en nasvet: kjer službeni in družbeni ritëm življenja dopušča gibljiv delovni čas, si bo defenzivni voznik za vsakdanjo pot na delovno mesto in domov izbral najprimernejši trenutek. Poskusite nekaj dni na delo odpeljati četrte ure prej, nekaj dni pa četrte ure pozneje kot navadno, pa boste videli, kdaj je pritisk na »vase« ceste najmanjši.

Za daljša potovanja pride v poštev tudi vožnja ponoči, ko je promet praviloma veliko redkejši kot pa čez dan. Za nočno vožnjo pa ni vsak ... Kdor ni povsem zdrav, kdor slabo vidi, kdor ni pošteno naspan in spočit in komur je nočna vožnja že »apriori« zoprna, naj se z njo ne sili.

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu

Na Češkem pa vsak dan drugače...

Vsako leto gre skupina delavcev iz Steklarne – letos nas je bilo dvanajst – v Sklene toplice na Slovaško. Kolektivu Steklarne Hrastnik se zahvaljujemo, da nam je omogočil zdravljenje v teh toplicah, kolektivu Aluminijanskega kombinata iz Žiara nad Hronom pa, da nas je tako gostoljubno sprejel. Zavod slovenskega narodnega povstania aluminijski kombinat iz Žiara nad Hronom in Steklarna Hrastnik imata dogovor o recipročni zamenjavi letovanja. Bili smo gostje njihovega Nočnega sanatorija v Sklenih toplicah, ki so 20 km oddaljene od Žiara. Steklene toplice so prijetna vasiča pod Štjaunškimi hribi. V prvi polovici štirinajstega stoletja so tu ustanovili steklarno. Tople izvire so uporabljali v talilnih pečeh.

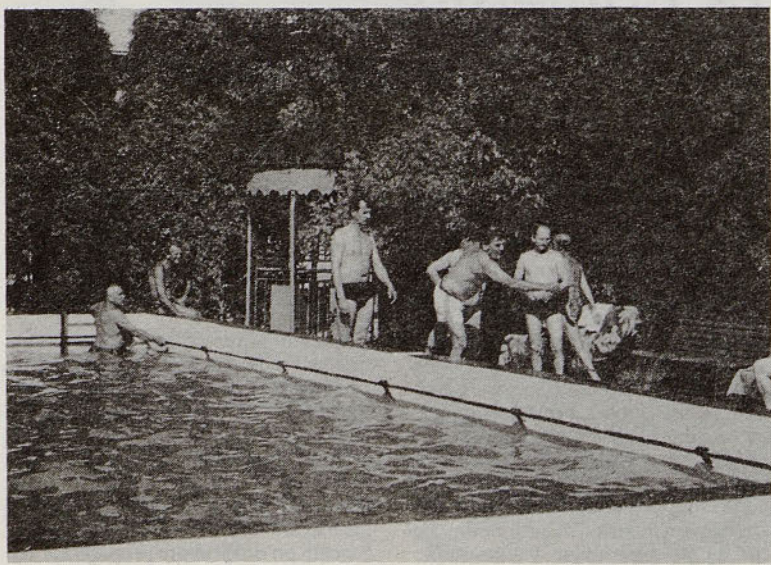
Kasneje so z izkoriščanjem rude topili tudi srebro. Nedaleč stran so še danes vidne razvaline velikega gradu, ki je bil dograjen leta 1546.

Sredi vasi izvira v koritu potoka dvanajst termosadrovih vrečev, njihova temperatura je med 28°–53°C, alkalčno mineralne snovi pa zdravilne za zdravljenje pri gibalnih, motoričnih motnjah.

Te prednosti so znali izkoriščati. V letih 1835–1848 so zgradili zdraviliščna poslopja, ki jih obnovljena, še danes uporabljajo.

Tekst Vanda B.
Foto R. Čičić

Kopališče ne pomeni samo kopanje.

Poglejmo, kakšna so smučišča na Donovaly poleti. Počutili smo se kot doma.

Zaslužen počitek po naporni terapiji – izlet k jezerom. Mladost v narodnih nošah na mednarodnem festivalu v Vychodni.

Slovo ni samo težko. Lahko je tudi prijetno.

Nekateri smo obiskali tudi Prago.

V Kremnici še vedno neutrudno kujejo krone.

Naši obrazi

Božena Spišakova

Gospa Božena Spišakova je za vsakogar, ki pride iz Jugoslavije, predvsem pa za Slovence, vez z domovino in tudi posebej Čehoslovaška. Brez nje bi bilo naše bivanje v toplicah le zdravljenje. Ona pa nam ni pomagala le iz zagat in pri drobnih nevroznostih zaradi neznanja jezika. Z velikim entuzijazmom in z neizmerno dobro voljo nas je bogatila z zgodo-

vinskimi in kulturnimi spomeniki, približala nam je lepote njene današnje domovine v bližnji in daljni okolici. Poklepetali sva. Občutek topline je z nezadržno nostalgijo napolnil najin pogovor.

Gospa Božena je Slovenka iz Zasavja. Rodila se je v Trbovljah, kjer je dokončala meščansko šolo. Znanje je izpopolnjevala v trgovski šoli v Ljubljani. Vojna je prekinila tudi njena mladostna leta. Iz prisilnega dela v Nemčiji je 1945 leta odšla z možem na Češko – v Prago. Življenje jo je vodilo naprej v Bratislavo in v Komarno. Z družino se je 1959 leta preselila v Žiar nad Hronom. Zaposlena je bila v konfekcijski trgovini kot poslovodkinja, njen mož pa v Aluminijem kombinatu. Ko so leta 1975 začeli razmišljati o zamenjavi letovanja, so prišli k Boženi. Z velikim veseljem je začela s delom. V štirinajstih letih sodelovanja so navezali stike s štirinajstimi jugoslovanskimi podjetji. Zdaj jih je nekaj manj. Steklarna sodeluje že od 1976 leta. Boženi Spišakovi pomenijo stiki s Slovenci zelo veliko. Tudi zdaj, ko je že dvanajst let v pokoju in ko je ostala sama, dela. Še bolj. Še več ima časa, ki ga porabi za sodelovanje.

Vsako leto pride za krajši čas k sorodnikom in prijateljem v Slovenijo. Na Jadran pripelje tudi skupine iz njihove delovne organizacije.

Žiar je njen dom. Podobnost v pokrajini s Slovenijo in dobri prijatelji – z Boženo si lahko samo prijatelj – ji blažijo trenutke domotožja. Zaveda se, da je zaradi dveh sinov in vnukov misel na stalno vrnitev v Slovenijo utopija. Takrat pravi – poslušaj slovensko glasbo ali bere naše knjige. Zelo rada tudi prepeva. Nikoli je ne bo čisto minilo. Samo, da bi bila zdrava, še glasno razmišlja.

In človek ne more spraševati o otožnih stvareh, ker sta njen smeh in optimizem nalezljiva, ker v pogovoru z njo

začuti, da je najvažnejše živeti in v življenju iskati drobna zadovoljstva. Potrebno je delati dobre stvari. V sreči drugih ljudi lahko najdeš tudi del svoje sreče.

V naše življenje je vnesla gospa Božena del topline, ki je ne bomo pozabili. Radi se je bomo spominjali. Zahvaljujemo se ji za vse, kar je storila za nas.

Tekst: Vanda B.

Foto: R. Čičić

P. S.:

Za tiste, ki bi se je radi spomnili, pa njen naslov: Božena Spišakova, Fučíkova 18/15, 96051 Žiar nad Hronom, Čehoslovaška.

Šport in rekreacija

Dopustniški dnevi so tudi letos precej vplivali na zmanjšano športno-rekreativno dejavnost in njeno ponudbo. Sicer pa po naporni sezoni tudi športnikom pride prav kakšen dan dopusta.

»Sonce, voda, zrak, svoboda«

Najbrž ni nikogar, ki ne bi slogana zasledil, na TV ekranu, ali pa v kakšnih drugih občilnih javnega obveščanja. Za kaj pravzaprav gre? Gre preprosto za naziv nove, vseslovenske akcije, ki vabi vse zdrave in tudi tiste manj zdrave, k aktivnostim na prostem, v naravi ali pa tudi kje drugje. In kakšne naj bodo te aktivnosti? V prvi vrsti gre za to, da spremenimo svoja razmišljanja in si ob bolj ali manj utečenih navadah in našem poznanem »nimam časa« odtrgamo tudi delček dneva zase, za našo aktivnost v naravi, skratka za sprostitve, ki je nekoliko drugačna od našega vsakdana.

In kaj moramo storiti?

V prvi vrsti pojdemo ven. Ne izgovarjamo se na slab zrak. Če nismo za na igrišča, potem ostanimo ob njem kot gledalci, še bolje »kibici«. Če prisostvujemo rekreacijskim prireditvam, nikar se ob tem ne razburjamo, ker bo učinek sicer ravno nasproten. Zelo priporočljivo je tudi kolesarjenje, pa plavanje, da o sprehodih niti ne govorimo. Če nam bo uspelo prezniti se, še toliko bolje. Ne pozabimo, da je pred nami jesen in da so gozdovi še razmeroma bogati s svojimi sadeži. Tudi na vrtu bo treba postoriti še to ali ono. Ženske, če že pletete, potem je to boljše delati zunaj. Recimo v parku ali pa v kakšnem kotu, kjer je brezvetrje. Če boste lahko še malce poklepetale, bo namen dosežen stoodstotno. Skratka manj skrbi in več sprostitve. Sicer je to v teh težkih časih silno težko, a zato toliko bolj priporočljivo. Zato velja poskusiti.

Rokometaši brez okrepitev

Med tistimi, ki so prvi pričeli s pripravami na novo prvenstveno sezono, so nedvomno rokometarji Dola, ki bodo tudi v novi sezoni tekmovali v južni skupini II. republiške lige.

In če so bili njihovi cilji v zadnjih dveh sezonah usmerjeni prav v vrh prvenstvene razpredelnice, potem so njihove ambicije v novi sezoni precej skromnejše. Sredina prvenstvene razpredelnice je cilj, kar bi bilo višje pa že uspeh.

Odhoda trenerja Stanka Anderluha v matični klub Aero Celje – kjer je prevzel skrb nad najmlajšimi in Aleša Filipčiča v Usnjari iz Šmartnega pri Litiji, so nedvomno velike izgube. Če k temu dodamo še negotovost glede nadaljnje aktivnosti kapetana Mirana Vidmarja in na pomladanskih pripravah poškodovanega Igorja Gošlerja na eni, ter previsokih zahtevah najboljšega strelca lige Toneta Medveda na drugi strani, potem lahko govorimo že o izpadu polovice moštva.

V klubu so o vsem temeljito razmislili, ter sklenili nadaljevati z lastnimi močmi. K sreči so v preteklosti izsolali zadostno število lastnega trenerskega kadra, ki pa vsaj doslej ni imel prave priložnosti, da bi svoje teoretično pridobljeno znanje pokazal tudi v praksi. Zato je morda nastala situacija najboljše priložnosti, da nadaljujejo z lastnimi močmi, tako strokovnimi kot igralskimi. Skrb nad vadbo prvega moštva je prevzel Darko Planinc, mladince vodi Marko Planinc, medtem ko naj bi pionirje prevzel Rado Venko. Vsi domači igralci so ostali v klubu. Konec leta pričakujejo iz JLA Vilija Vidmarja in kasneje še Marka Podkoritnika. Reaktiviral se je tudi Marko Plazar. Ob nekaterih igralcih mladinskega moštva, ki se postopoma vključujejo v del članske ekipe, bi to moralo zadostovati za solidno moštvo, ki naj bi z leti dozorelo v solidnega, morda tudi republiškega ligaša. Sicer pa prvenstvo se bo pričelo 16. t.m., dotlej pa bo marsikaj bolj znano.

Košarkarski turnir v Turju

Mladi iz KS Turje-Gore, so v okviru praznovanja krajevnega praznika pripravili prvi košarkarski turnir, ki je kljub slabemu vremenu na igrišče ob bivši OŠ privabil osem ekip iz Ljubljane, Hrastnika in Rimskih Toplic. Po zanimivih bojih so zmagali veterani iz Rimskih Toplic, ki so zaigrali pod nazivom Stari mački. V finalu so z najtežjim izidom 39 : 38 premagali ekipo Rimske 78. Tretje mesto so osvojili Faraoni iz Hrastnika, medtem ko je bila ekipa Slatnega četrta.

Uspeh kajakašev

Blizu 150 tekmovalcev in tekmovalk iz 16 klubov BIH, Hrvaške in Slovenije je nastopilo na tradicionalnem tekmovanju za Pokal Mure, ki so ga dva-

najstiči vzorno pripravili prizadevni kajakaški delavci iz kroga pri Murski Soboti. Številčno skromna hrastniška ekipa, sestavljena iz vsega petih kajakarjev, je s petim mestom v skupni razvrstitvi dosegla zares lep uspeh. V konkurenci starejših pionirjev je bil Igor Levec 7. v spustu in 5. v slalomu, Marko Kovač pa 15. v spustu in 11. v slalomu. V konkurenci mladincev pa so bili: Ivan Poljan 5. v spustu, 4. v slalomu, Tomo Podlesnik 10. v spu-

stu, 8. v slalomu, ter Alan Povše 17. v spustu in 5. v slalomu. In ko že omenjamo naše kajakaše, zapišimo še, da sta do nadaljnjega prenehala z aktivno vadbo in tekmovanjem perspektivna kajakaša Danijel Etič in Leopold Brglez. Vzrok so menda odnosi znotraj društva, s katerimi omenjena tekmovalca nista zadovoljna.

Jože Premec

Vrnili so se zadovoljni

Preventiva

Lani smo prekinili dolgoletni način preventivnega letovanja v lastnih počitniških zmogljivostih, namesto tega pa uvedli zdravljenje oziroma letovanje v naravnih zdraviliščih. Izjema ostaja Bohinj, kamor naj bi tudi v bodoče odhajali na preventivno predvsem tisti, ki jim je potreben le oddih in imajo težave zaradi obolenja dihal, saj sta tam podnebje in okolje zelo primerna. V letošnjem letu je bilo na zdravljenju v naravnih zdraviliščih in na rekreativnem letovanju šestdeset delavcev.

- Rogaška Slatina: 14-dnevno zdravljenje v maju – 16 delavcev;
- Zdravilišče Šmarješke toplice: 10-dnevni program preventive – zdravstvene rekreacije v juniju – 19 delavcev;
- Zdravilišče Sklene toplice: 20-dnevno zdravljenje v juliju – 12 delavcev;
- Počitniški dom Bohinj: 10-dnevni oddih v juniju – 11 delavcev;
- Zdravilišče Dobrna in Laško: 14-dnevno zdravljenje – 2 delavca. Delovna organizacija je v tem primeru plačala stroške nastanitve in prehrane.

O letovanju so povedali

Abdulah Durmišević, strojnik na preši: »Letos sem bil na preventivi prvič in vesel sem, da prav zdaj, ko smo 'preventivci' šli v zdravilišče, saj mi je bilo glede na zdravstvene težave resnično dobrodošlo. Nad prejšnjo obliko preventive pa se nisem navduševal, ker je to bil le plačan dopust, namen pa še zdaleč ni dosegel. O letovanju v Šmarjeških toplicah moram v vseh pogledih izreči le pohvalne besede, še zlasti pa o zdravstvenih delavcih, ki so nam bili vselej pripravljeni prisluhniti in nam pomagati. Vseskozi so se trudili, da bi bil učinek našega zdravljenja čim boljši.«

Jože Leskovšek, ročni pihalec:

»Steklarna je med tistimi podjetji, ki so razmeroma pozno začela pošiljati svoje delavce v naravna zdravilišča. Ampak bolje pozno, kot nikoli, saj lahko koristnost takega zdravljenja potrdimo vsi, ki smo ga bili deležni. Program zdravljenja je narejen tako, da si zaposlen skoraj ves dan, (zadnje terapije so bile končane sredi popoldneva). Potem je tu še veliko možnosti za rekreativni šport, tako da imaš resnične možnosti popraviti si zdravje. O letovanju lahko rečem, da je bilo prijetno in koristno.«

Jadranka Nesladek, stekloslikarka:

»Bohinj ostaja Bohinj. Za vse, ki so

kadaj tu letovali, prijeten in nepozaben. Meni ostaja v najlepšem spominu. Mislim, da podobno razmišljajo tudi drugi, ki so bili letos na preventivi. Kaj si lahko še želiš ob tako lepem okolju, izvrstni hrani, solidni postrežbi in prijaznih ljudeh? Morda samo to, da bi organizirali tako obliko rekreacije, ki bi zajela vse letovalce. Tako bi bilo letovanje še koristnejše.«

Nadi Godicelj, fakturistka v komerciali:

»Letošnje štirinajstdnevno preventivno letovanje v Rogaški Slatini sem s pridom izkoristila. Za tako obliko letovanja je vredno pohvaliti sindikat, socialno službo in vse, ki so k temu prispevali. Mislim, da dosedanja preventiva ni imela pravega pomena, pa čeprav je v tem kolektivu veliko delovnih invalidov. Novi način pa veliko pripomore k zdravju, saj nam zdravnik predpiše in svetuje za zdravje in sprostitve najustreznejše.

Kakšni so vtisi in rezultati preventivnega letovanja oziroma zdravljenja so povedali delavci. Njihova mnenja so večinoma pozitivna, kar še potrjuje, da smo se v preteklem letu, ko smo se za takšno obliko preventive odločili (in ustrezno uredili tudi normativno – s pravilnikom), odločili pravilno. Izkušnje so pokazale, da bo v prihodnjih letih zaželeno, če ne celo nujno, to obliko skrbi za delavčevo zdravje še okrepiti. Upajmo le, da bomo v ta namen imeli tudi ustrezna materialna sredstva. Za letošnje leto pa lahko rečemo, da 60 delavcev, ki so bili deležni ene izmed oblik preventive, ni zanemarljivo.

Na osnovi pogovorov, ki smo jih imeli v zdraviliščih in mnenj delavcev ugotavljamo:

★ da bo v bodoče treba še bolj skrbeti za preventivo. Deležni naj bi bili že mlajši delavci. Ni pa zanemarljivo kurativno zdravljenje, ki je pri določenih delavcih nujno potrebno, pa je žal zaradi omenjenih finančnih sredstev in velikega števila delavcev težko izvedljivo, da bi se ga takšni delavci lahko udeležili pogosteje.

★ Razmišljati pa bi kazalo tudi o načrtno vojeni in organizirani rekreaciji v počitniškem domu Bohinj. Preventiva v njem naj bi bila namreč namenjena predvsem tistim delavcem, ki bolehalo na dihalih in tistim, ki jim je bolj kot zdravilišče potreben oddih. Stroški letovanja so v primerjavi z zdravilišči v domu bistveno nižji, res pa je, da tisti, ki preventivno letujejo v domu, nimajo možnosti izkoristiti takih storitev kot jih imajo letovalci v zdraviliščih. Zato je občutek o prikrašanosti do neke mere razumljiv.

Organizirana rekreacija pod strokovnim vodstvom bi na delavce vplivala spodbujevalno, da bi prosti čas izrabili čimbolj koristno, tako pa so več ali manj prepuščeni sami sebi in lastni iznajdljivosti.

Kako dolgo še?

Letovanje v Pineti

Pineta pri Novigradu, turistično naselje delovnih organizacij iz Slovenije, s prelepim borovim gozdom, je že približno dvajset let prijetno pribežališče Hrastničanov v poletnih dneh.

Medtem ko so bile hišice z družinskimi člani v organizaciji DO Hrastnik tudi letos zasedene, pa je Društvo prijateljev mladine organiziralo samo dve izmeni. Za prvo in četrto izmeno je bilo namreč premalo prijav. Vzroka seveda ni težko ugotoviti, čeprav bi vsem otrokom na našem območju koristilo, da se odselijo za kak mesec na morje. Predlagati seveda ni težko, uresničiti pa nemogoče. Člani Občinske zveze DPM z društvi DPM na Rudniku, Dolu in v Steklarni se sicer trudijo, da bi omogočili letovanje čim večjemu številu otrok. Še posebej tistim, ki sami ne zmorejo vseh stroškov.

»S socialno službo smo lepo povezani,« pravi Elza Jakšič, predsednica Občinske zveze DPM. »Tudi DO Hrastnika so nam lani priskočile na pomoč. Obnovili so hišice, odpravili najnujnejše pomanjkljivosti v priključih. Te so dotrajane. Poslali smo dopis na izvršni svet skupščine. Ne verjamem, da bodo kaj ukrenili. Čeprav opažam, da se ljudje vedno bolj zavedajo, da je reševanje teh vprašanj naša skupna skrb.«

Kaže pa, da bo ta zagon kmalu spet zamrl. Občina Buje je že večkrat opozorila, da imajo s tem predelom obale svoje načrte, zato niso dovolili nobenih dozidav. Letos so prišli z novimi načrti. Vključili so Kompas, ki se baje povezuje z neko dansko firmo in ti imajo v načrtu TROPIC CENTER – hotel s 1000 ležišči, bungalove, športne objekte in tako naprej.

»Nas so sicer povabili k sodelovanju,« pravi Franci Kovač, predsednik skupščine samoupravne počitniške skupnosti, »vendar delovne organizacije ne bodo imele sredstev za take objekte. Tudi za delavce bi bilo kasneje dopustovanje na taki ravni predrago. Saj že zdaj nekateri predlagajo, da se ne bi hranili v skupnem aranžmaju, ampak bi si raje kuhali sami... No, verjetno se bo stvar zavlekla še za nekaj let, gotovo pa bomo reševali vprašanje letovanja otrok v organizaciji DPM skupaj s počitniško skupnostjo.«

Otroci na srečo teh problemov še ne poznajo. Vode letovanj si prizadevamo, da bi se počutili dobro. Poglejmo nekaj njihovih vtisov z letošnje tretje izmene:

Tu se mi zdi zelo lepo. Veliko se žogamo in potapljam. Iščevo školjke. – Tomaž Kovač, 9 let

Veliko lepega sem doživel v teh desetih dneh. V daljavo z mesta sem skočil 2 m in 37 cm in dosegel drugo mesto. – Marjan Kolenc, 15 let

V Pineti sem bila s kolonijo že šesto leto, vendar mi ni bilo še nikoli tako

všeč. Vodičke so nam zaupale. Motijo pa me bivalni prostori, ki so že stari in obrabljeni. – Simona Vizovišek, 15 let

Prehitro je minilo. Dobili smo nove prijatelje, se šalili, včasih jezili, se zaljubili,... – Mateja Knez, 15 let

Čeprav smo bili vezani na dnevni red, oziroma urnik, se nismo počutili utesnjeni. Take počitnice sem si že dolgo želela. – Petra Klenovšek, 15 let

Bilo je super. Letos si prvič nisem želela, da gremo spet domov. Vse mi je bilo všeč: družba, hrana, sonce, morje. Presenetilo me je, da smo si ogledali kamp Mareda, katerega do sedaj še nisem videla, čeprav je oddaljen komaj pol ure hoje. – Mojca Kolenc, 15 let

Prvič smo šli bos na sladoled v Pine-to, zato smo se poimenovali »bosa kolonija«. Tudi dež nas je dobil, ko smo se vračali iz mesta, pa se ni nihče prehladil, ker smo se takoj preoblekli. Veliko smo se nasmejali. Karmen me je vprašala, če res poznam dieto, da te sonce ne opeče.

»Seveda poznam,« sem rekla, »vse lahko ješ, le v senci moraš biti.« – Ksenija Felicijan, 15 let

Na morju mi je bilo zelo všeč. Če smo se naveličali kopanja, smo igrali namizni tenis. V tem turnirju je sodelovalo polovico vseh otrok. Ker sta Tomaž in tovarišica izpadla iz polfinala, sva ostala še midva z Jožekom. Premagal sem ga in dobil za nagrado ping-pong žogico. – Igor Zupančič, 13 let

V daljavo sem skočila 1 m 94 cm. Prvih pet fantov in deklet je dobilo za nagrado papirnat žabice. – Lidija Sivka, 13 let

Naši sosede – Jeseničani imajo gugalnice in ritovoznice. Včasih so nas povabili na kakšno prireditev. Spoznali smo nove prijatelje. – Gregor Kališnik, 9 let

Pričakovala sem bolj razposajene fante. Pa sem imela kar prijetne, ubogljive in posrečene tretješolce. Mateja sem vprašala, kako je ime njegovi sestrici. »Sem pozabil. Ima tako komplcirano ime, da si ga še mama ne zapomni.« Seveda pa smo ves čas posvečale največ pozornosti njihovi varnosti v vodi pa tudi na suhem. Navajale smo jih, da kopalk, brisač, copat... ne bi puščali kjerkoli. Ko smo »pakirali«, sta le dva fanta gledala na svoj seznam. Presenetilo me je tudi to, da veliko otrok živi pri svojih starih starših. – Rosanda Grum, vodička, 20 let

Fanči Moljk, ped. vodja

Novo v knjižnici

SLADICE tokrat malo drugače

V današnjem času burnih sprememb, ki podirajo tabuje in skrunijo razne tradicije, ki spreminjajo poglede človeka tako na politiko, religijo, zdravje in spolnost, je povsem razumljivo, da tudi prehranjevalne navade ne morejo ostati ob strani. Pri tem ne gre zgolj za nove diete in druge recepte, posebej prilagojene današnjemu življenjskemu utripu, temveč za povsem novo »filozofijo«, torej za drugačen, nov, netradicionalen odnos do hrane, do pravljanja, serviranja in uživanja različnih jedi. Skupen naslov nove zbirke kulinarčnih priročnikov – Paša za oči in usta – namreč ni naključen, saj v osnovnih obrisih že nakazuje, kakšni pogledi so zastopani in naj bi bili uveljavljeni tudi pri nas. Bogato ilustrirane knjige so namreč namenjene »novim generacijam uivalcev, ki mislijo drugače«. Ne gre več za obilnost zaloga-jev v skladah brez dna, temveč za vsestransko privlačnost ponujenih jedi, ki naj enkratni okus spremlja tudi izjemna podoba izbranih jedi, ponujenih na primeren način.

Pričujoča knjiga prve zbirke je v celoti namenjena sladcam – »tokrat malo drugače«. To »malo drugače« ni samo sebi namen, kajti pri receptih, ki jih ponekod spremljajo posebna koristna opozorila, je poudarek na kalorično skromnejših dobrotah, pri katerih je nič manj kot okus pomemben tudi njihov videz. Zato imajo barvne fotografije v knjigi zelo pomembno vlogo: pomagajo pri izboru jedi, prikazujejo možnosti serviranja, predstavljajo posamezne ustvarjalne postopke in krepijo v bralcu željo po estetskih vrednotah prehrane.

S. Howatch: TEMNA OBALA

Irska pisateljica Susan Howatch je v nekaj letih zaslovela kot izvrstna pisateljica z mednarodnim slovesom; uspehi so si sledili kot po nekakšnem izbruhu, potem ko je leta 1964 objavila sago o podeželski rodbini Penmerick.

Roman »Temna obala« spada med njena novejša dela.

Jen Towers se po devetih letih, ki jih je prebil v Kanadi, kamor je odpotoval takoj potem, ko je v nenavadnih okoliščinah doletela smrt njegovo ženo Sophie, vrne v Anglijo, ker se njegova

nova nevesta Sarah želi poročiti z njim prav tu, v njegovi rodni deželi. Ko prispe z njim še zaročenka, se skupaj z njo, sinom, sestrično in drugimi znanci izpred desetih let odpravi v počitniško hišo v kraju, kjer je prišlo do usodnega padca žene Sophie z obrežnih pečin. Pripoved doseže vrhunec, ko se Sarah znajde v smrtni nevarnosti, ponoči, na samotnem kraju med prepadnim skalovjem...

Danielle Steel: THURSTONOV DOM

Danielle Steel je izredno plodovita pisateljica, vsako leto napiše vsaj dva romana, naklade njenih del pa po podatkih ameriških založniških institucij neredko dosežejo tudi 3 milijone primerkov. Kje je razlog za njeno priljubljenost ne zgolj v ZDA, temveč tudi drugod po svetu in nekako od 1983 tudi v Sloveniji? Odgovor in z njim avtoričin recept sta preprosta: bralce je znala pritegniti z zgodbami, ki so zmes sentimentalnosti, vsakdanjega življenja z dvigi in padci, nekaj neresničnih ljubezni in usod in srečen konec. Ne manjka tudi otrok, ki vse približuje iluziji, kakršen si povprečen bralec dela o življenju, kakršno naj bi bilo – četudi z mnogimi trpkimi spoznanji, ki pa jih za sklep pregne lep izid. Četudi najdemo pri pisateljici boljše in slabša dela, so vsa takšna; da ljudje po njih z navdušenjem segajo.

V knjigi sledimo zanimivi zgodbi o družini Thrston. Jeremiah Thurston je podedoval velik rudnik srebra v Kaliforniji. Še mlademu umre žena in na jugu se poroči s prezgodaj zrelo Camillo, muhastim in zabave željnim bitjem. Rodi hčerkico, potem pa zbeži možu z dvomljivim Francozom. Jeremiah sam vzgaja dekletce, ki zraste v samostojno, zrelo žensko. Ko oče umre, prevzame mlada Sabina vodstvo rudnika. Kasneje se poroči z očetovim tekmečem in rodi sina, ki ji povzroča samo žalost, saj je zrcalna podoba svoje ničvredne babice. Pisateljica nam v romanu prikupno predstavlja del kalifornijske zgodovine – in to dobro pozna, saj je tam našla svoj dom. Pred bralcem si v nekakšni magični povezanosti usodno sledijo dogodki iz življenja treh generacij. Delo spada med boljše romane te priljubljene pisateljice.

Ameriki, mi je več povedala teta, ki še ni pozabila slovenskega jezika in pravi, da ga tudi ne bo, čeprav je v tujini že mnogo let. Jasonu in Davidu smo hoteli pokazati delček naše Slovenije. Tako smo jih peljali na Bled, Bohinj, do morja in v planine. Bilo jima je zelo všeč. Letos se prvo leto učim angleščino. Upam, da ko bodo naslednji prišli, bom znala vsaj malo, tako da se bomo lahko otroci kaj pogovorili med seboj.

Želim si in upam, da se bomo spet kmalu videli. Do tedaj pa si bomo dopisovali.

Iris Fabijan, 5. d

Srečanje z vrstnico iz Avstrije

Obiskala me je prijateljica Dani, ki živi v Avstriji. Tam hodi v avstrijsko šolo, hkrati pa tudi v slovensko. Je Slovenka, ker pa oče in mati delata v Avstriji, tam živijo. Večkrat je ponovila, kako smo mi tu srečni. Rekla je, da bi veliko raje živela v Sloveniji kot pa v Avstriji. V avstrijski šoli morajo stalno in nenehno govoriti nemško. Ona pa rajši hodi v slovensko šolo in se uči slovenskega jezika, saj je to njen materin jezik.

Ima mlajšega bratca Jureta. Star je tri leta in se je stalno vpletal v najin pogovor, ker ni razumel vsega.

Tako je bilo srečanje s Slovenko Danico. Želim si, da bi se tudi letos videli in se še več pogovorili.

Maša Šivec, 5. d

Srečanje mladih

Na šoli deluje likovni krožek. Vsako leto se vključujemo v razpise, natečaje, sodelujemo na slikarskih kolonijah. V lanskem šolskem letu nam je tovariš prebral vabilo, naj z naše šole pošljemo dva učenca, ki bosta slikala na mali Groharjevi slikarski koloniji. Člani krožka so izbrali mene in Lojza, učenca 8. razreda.

Na osnovno šolo v Škofji Loki smo prispeli pred dogovorjeno uro, zato nama je tovariš Herič, ki naju je pripeljal, razkazal mesto. Že takrat sem si izbrala motiv. Ko smo se vrnili, so dežurni učenci že imeli seznam učenec, pri katerih naj bi stanovali. Zelo radovedna sem bila, kakšna deklica se skriva pod imenom Patricia de Francieski. Ko sem potrkala na vrata v Blaževici ulici 3, mi je odprl Patriciin oče. Zvedela sem, da je Patricia še v šoli. Med prijetnim pogovorom nama je urica hitro minila in zaropotalo je pred vrati. »Oči, dober dan!« Ko me je zagledala, je rekla: »Jaz sem Patricia. Upam, da se boš teh nekaj dni prijetno počutila pri nas! Ampak v šoli so nam rekli, da pridete šele ob treh.« Med klepetom sva pomagali Patriciinu očetu, ki se je odpravil na Ble-goš, kjer bo čez poletje pasel krave. Mama naju je še nekajkrat poslala v trgovino, ko pa se je že delal mrak, sva na dvorišču s Patriciinom – zdaj že tudi mojim prijateljem Sigijem – še vedno igrali odbojko.

Zvečer sva pozno v noč klepetali. Z lepimi mislimi na prihodnji dan sva zaspali.

Zjutraj po zajtrku sva odšli najprej na osnovno šolo po stojala za slikanje, nato pa na proslavo ob 20-letnici male Groharjeve slikarske kolonije. Že prejšnji dan sem si izbrala motiv za slikanje, zato sva se zdaj samo »usidrili« in začeli »malati«. Moja packarija je bila gotova ob treh, Patriciina pa malo prej. Slike sva odnesli na OŠ, potem pa me je moja gostiteljica peljala v kino. Ogledali sva si film Mladi volkodlak.

Po večerji, ki nama je zelo teknila, saj ves dan nisva jedli nič drugega kot sendvič, sva se pogovarjali. Odkrili sva, da sva obe navdušeni za košarko, namizni tenis in glasbo.

V nedeljo zjutraj, ko je bila na Škofje-loškem gradu odprta razstava, sva si jo ogledali in ugotovili, da so nekateri ustvarili še večje umetniške kot medve. Doma nama je Patriciina mama povedala, da ves dan ne bo elektrike. Šle smo kositi v hotel. Ker je bil že čas, da gremo na avtobusno postajo, od ko-

der bi se odpravili domov, sem hitro zložila svoje stvari v torbo in odpravili smo se proti postaji.

Med zaklepanjem vrat smo ugotovili, da je pobegnila ena izmed dveh rac, ki jih imajo de Francieshijevi. Ušla je Suzi, Gašper pa jo je izpustil iz kletke. Čez kakšne pol ure smo jo našli v Sorici. Uživala je v vodi in plavala...

Na poti na avtobusno postajo sva si izmenjali naslova in si obljubili, da si bova še pisali. Obljubo drživa.

Na Škofjo Loko me vežejo samo lepi spomini. Želim si, da bi bilo takšnih srečanj še več, da bi spoznala še več novih krajev in prijateljic.

Mojca Trbovc, 7. c

Srečanje z vrstnico iz Švice

Moja sestrična Sigrid stanuje v Švici. S šestimi leti je začela obiskovati šolo. Pouk se prične v februarju, konča v avgustu. Dvakrat tedensko obiskuje tudi slovensko šolo. Tam se učijo brati in pisati v domačem jeziku. Ob vsakem prazniku se s kulturno prireditvijo spomnijo svojcev v domovini. Sigrid je zelo pridna učenka. Šolo je končala lansko leto, zdaj se uči za šiviljo.

Pripovedovala mi je, kako se imajo v Švici in kako izkoristijo proste dni. Hodijo v bazen plavat, pozimi pa se smučajo. V Švici je veliko smučarskih središč, ki so zelo lepo urejena. V domovino pridejo vsako leto, ker so si tu zgradili hišo. Zelo je vesela, ko pride domov med prijatelje in prijateljice. Z njimi si dopisuje ali pa tudi telefonira. Kmalu bo novo leto. Praznovali ga bomo skupaj v Hrastniku.

Simona Slapšak, 5. d

Srečanje mladih

Hodim h krožku MLADI GASILEC. Marsičesa sem se že naučila. Letos avgusta smo imele gasilke tekmovalje v Ribnici. Tam smo bile dva dni. Prvi dan smo se na tekmovalju kar dobro odrezale. Popoldan smo imele srečanje s pionirkami gasilkami. Hitro smo se spoprijateljile. Proti večeru so nas porazdelili po domovih. Sonja, Saša in jaz smo bile dodeljene družini Henigman. Gostitelji so nas lepo sprejeli ter nas postregli z odlično večerjo in sokovi. Družina Henigman ima tudi tri otroke: deklico in dva fantka. Lepo smo se spoznale med seboj. Pogovarjali smo se o šoli, krožkih. Vsaka je na kratko povedala svoj življenjski in o mestu, kjer živimo. Naslednji dan je Henigmanova hči Urška odšla z nami na gasilsko parado. Po končani paradi smo se seznanile še z drugimi mladimi gasilkami in gasilci. Med seboj smo si izmenjali naslove in si obljubili, da si bomo redno dopisovali. To srečanje mladih gasilcev mi je še danes v lepem spominu.

Iris Erman, 5. a

Pozdrav vojaka

Oglašam se vam iz Beograda, kjer že nekaj mesecev služim vojaški rok. Tukaj mi je dobro, se pa vseeno velikokrat spomnim na Steklarno, mislim na prijatelje in sodelavce, zato vsem pošiljam iskrene pozdrave.

Sebastijan Vovčko
V.P. 4795/3
11002 BEOGRAD

Mladi pišejo

O srečanjih

Srečanje z vrstnikoma iz Amerike

Moja teta živi z družino v Ameriki. Glede na daljavo, pridejo v Hrastnik le malokdaj. Toda letošnje poletje so bili vsi štirje moji sorodniki iz Amerike na dopustu v Hrastniku. Jason in David sta moja bratranca, ki sem je letos prvič videla. Ker živijo v Ameriki, govorita le angleški jezik. Jason je star dvanajst let, David pa enajst. Spora- zumevali smo se bolj težko. Največ smo »govorili« z rokami, z mimiko obraza in podobno. Kako živijo v

Nagradna križanka

9	DIJANO SLOVENSKO ZDRAVILISTE	POUDARJENA VLOGA POSAMEZNIKA	KRAJ V KASTELI	SKOPSKA FOLKLORNA SKUPINA	ŠPANSKI PISATELJ IN FILOZOF (JENGENIO DE)	BIKOV GLAS	ZEYSOVA LJUBICA	9	KRUTI RIMSKI CESAR	UGANDSKI POLITIK (MILTON)	KOROŠKI NARODNI PLES	BALKANSKI NAROD	LETNI GOZDNI POSEK	9	MESTO V ZALIVU SAN FRANCISCO	VRSTA KAMNINE, GNAJS	OPERNI SPEV	SLOVENSKI PRIPovedNIK (JUB)	STAROE=GIPTOVSKI PISATELJ
IT. GLED. IGRALKA (ADELAIDE)								URADNI NAZIV ZA NORVEŠKO						JAPANSKO MESTO					
KANADSKO UČERO								NEMŠKI POLITIK (FRIEDRICH)						MESTO V AM. ZVEZNI DRŽAVI OHIO					
POLJSKO MESTO							ZNAČILNOST V PREGA	RAZPRAVA						TEŽAK POLOŽAJ					
ŠKOTSKA REKA					REKA V SVICI	SLOVENSKI TELOVADEC (TINE)	KONEC POLOTOKA				PREBIVALEC ITALIJE	HOLANDSKI SLIKAR (FRANS)							
NAJBOLJŠA URA								EDMUND HILLARY	FRANC. PO. KRAJINA			SVINČNICA GREZILLO	MALAJSKI POLOTOK	GARDNER					
KIKINDA			IZRASTEK NA GLAVI	GRŠKI POLOTOK	GRŠKI BOG LJUBEZNI			DIRKAČ PROST	ERNEST EYPPER						SESTAVIL: KARL DREMEL	MOŽIC DELOVNA OBLEKA	IZBOR PISATELJEVIH DEL	POŠKODBA	
AVSTRILJSKI PSIHIATER IN FILOZOF (ALFRED 1870-1937)						ZASOJNA NAPRAVA PRED STRELO	ŽLAHTNA KOVINA								DVOJICA				
ŠPANSKI POLITIK, (ADOLFO GONZALES)							POTRDILO	ČASOPISNI OGLAS							ZOLAJEV ROMAN				
VRV Z ZANKO					POLJSKI MOGOMETAS	ITALIJANSKI SAHIST				MATERIALNA POSLEDICA NESREČE	DELAVEC MIZARSKE STROKE	IME GLASBENIKA SOSSA	ČLOVEK IZ ISTEGA KRAJA	IME GLASBENIKA ADAMIČA					
ALUMINIJ			SOCIALNI POLOŽAJ					ASTARTA							HRIB PRI BEOGRADU				
			TEŽA, EMBALAZE					TWAIN							KRMILNA PASTLINA				
RIMSKI CESAR				TERME PRI POČETNIKU															DIVJA MAČKA
REDKO ŽENSKO IME				TISOČ KILOGRAMOV					NAJVEČJE SLAVNOSTNO MESTO							MAZURIJ	KRIPTON		
				VIROVITICA					EDVARD BENES								ANTON FUNTEK		
RIMSKI CESAR						DAN V TEDNU							LETOVIŠKI KRAJ OB PRAŠPANSKEM JEZERU						
DRUŽINA IZDELOVALCEV GOŠLI IZ CREMONE						VELIKI MOGUL INDIJE							MREŽASTO KROJAŠKO PLATNO						

Med reševalce s pravnimi rešitvami cele križanke bomo z žrebom razdelili sedem nagrad:

1. nagrada 60.000 din,
2. nagrada 40.000 din,
3. do 7. nagrada 20.000 din.

Izresek z vpisano rešitvijo pošljite na naslov: Uredništvo STEKLARJA, 61430 HRASTNIK, Cesta 1. maja 14 do 26. 9. 1989.

Nagrajeni reševalci

Za prejšnjo nagradno križanko smo prejeli 41 rešitev. Žreb je nagrade namenil naslednjim:

1. nagrada 60.000 din: Andrej Cizej,
2. nagrada 40.000 din: Jože Miklič, upok.,
- pet nagrad po 20.000 din: Nada Gošler, Jože Rojko, Smiljana Primon, Viktorija Oplotnik, Berta Krsnik.

Rešitev prejšnje križanke

VODORAVNO: skala, plast, rustika, liter, Renke, elektor, ažio, ventilator, L. H., bik, Ratko, Enivetok, O. V., Balkan, Caron, Ž. I., oboa, belka, reva, Iso, Anna, rdenje, hip, vas, Taormina, drs, No, ime, smetana, alkar, TO, smetar, Lokar, I. Z., top, Titanic, nebo, Safet, kumara, enosed, Tsavo, Orest, Mao, ata, leper, Gaeta, inč, lak.
(K. D.)

Zahvale

Ob nenadni tragični izgubi dragega moža in očeta

Martina Marinka

se iskreno zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam izmene Lipar-Novak-Neškovič, sodelavcem iz operativne delavnice in čistilkam modelov za denarno pomoč in izrečena sožalja.

Žalujoča: žena Fani in sinova Franci in Milan ter ostalo sorodstvo

Ob izgubi moža, očeta in deda

Vinka Gorenca

rojenega 24. 12. 1931, se iskreno zahvaljujem godbi in pevcem Svobode II. za žalostinke, Kristi Pufler pa za izrečene tolažilne besede. Iskrena hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti na Radeškem pokopališču.

Žalujoča žena Franciška, sin Peter in hči Marijetka z družinama.

Ob boleči izgubi dragega očeta

Jožeta Stopiča

se iskreno zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam izmene Miklič-Peklar-Leskovšek za podarjeno cvetje in izrečena sožalja.

Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti. Žalujoči sin Janez ter ostalo sorodstvo.

Čeprav se nam včasih zazdi, da se čas giblje zelo počasi, vendarle gre svojo pot, z njim vred pa naše življenje in delo. Se pa namesto časa kdaj pa kdaj ustavi delo, npr. tisto v tovarni, ki mu posvečamo tolikšen del svojega življenja. In ko končno pride ta trenutek, te marsikdaj stisne pri srcu, saj je slovo od dela in tovarne tudi slovo od sodelavcev in nekega obdobja, v katerem si z njimi delil dobro in slabo. Konec julija se je končal moj čas dela v Steklarni. Iskrena vam hvala, da ste me na poti v tretje življenjsko obdobje pospremili s toliko lepimi željami in darili.

Vem, da je besedo hvala mogoče izreči na mnogo načinov, pa vendar naj bo na tem mestu zapisana in izrečena najbolj iskreno, ki jo spremlja še želja,

da bi bili pri bodočem delu v tovarni uspešni, pogumno premagovali vse ovire, ki jih prinašata delo in čas, v osebnem življenju.

Silva Rot

Iz zbirke šal

Dopustniške

Tone, kje si bil na dopustu? V Portorožu. Ali se ne reče v Portorožu? Mhm, tako se reče, ampak – če to besedo izgovorim pravilni, mi pade proteza iz ust. «

STEKLARNA
HRASTNIK
steklar

Odbor za obveščanje: Marijanca Polzelnik - predsednica, člani: Milan Crnkovič, Janez Ciglar, Jože Drugovč, Jože Godicelj II. in Albert Kaplar.
Uredniški odbor: Mili Kobal - glavna in odgovorna urednica, člani: Zdenka Fabjan, Majda Krošlin, Alojz Marcen, Ervin Predovnik in Franc Vidovč.
Fotografije Branko Klančar.
Grafična priprava in tisk v nakladi 2200 izvodov tiskarna Formatisk. Naslov uredništva: Steklar, Hrastnik, Cesta 1. maja 14, telefon 0601/41-622, int. 110. Po sklepu republiškega komiteja za informiranje je glasilo oproščeno davka od prometa proizvodov.